

JOK-BLADET

4 - 2011 *JOK 50 år*

Text/innehåll där ej annat anges:
Olle Bernard (2011.11.20)
E-mail: olle.bernard@comhem.se
JOKs hemsida: jokhemsida.se

ARTRIKT FÅGELÅR PÅ JÄRVAFÄLTET

Under JOKs jubileumsår har vi tillsammans lyckats observera **trevligt många fågelarter** på Järva fältet. När detta skrivs (2011.11.20) har det observerats 192 arter på norra delen av Järva fältet vilket innebär att gällande årsrekord för detta område är tangerat.

Året är ju inte riktigt slut och visst skulle det väl vara trevligt, och en värdig slutpunkt på ett härligt jubileumsår, att kunna upptäcka ytterligare någon ny årsart och därmed få sätta ett nytt årsrekord (d v s minst 193 arter) för norra Järva fältet.

Jubileumsårets största rariteter på Järva fältet är **stäppvipa** (nionde fynde i landet), **tjockfot** (första fyndet i Uppland), **stäpphök**, **prutgås**, **svärta**, **myrsnäppa** och **kustsnäppa**.

RARITETSRIKT FÅGELÅR I UPPLAND

Uppland utgjorde under år 2011 förmodligen landets mest artspännande landskap och listan med rariteter som observerats i Uppland i år är imponerande lång.

Här följer några av alla de rariteter som rapporterats i Uppland under år 2011:

Rödkindad sparv och **bruntrast** (båda arterna utgör **första fynd i landet**), **sibirisk trast**, **tjockfot**, **eksångare** och **bergstaigasångare** (alla fyra **första fynd i Uppland**), **amerikansk bläsand**, **videsångare**, **blåstjärt**, **sibirisk piplärka**, **stäppvipa**, **prärielöpare**, **svartvingad vadar-svala**, **brednäbbad simsnäppa**, **större** och **mindre skrikörn**, **lavskrika** och **mindre sumphöna**.

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE 2012, se sida 2.

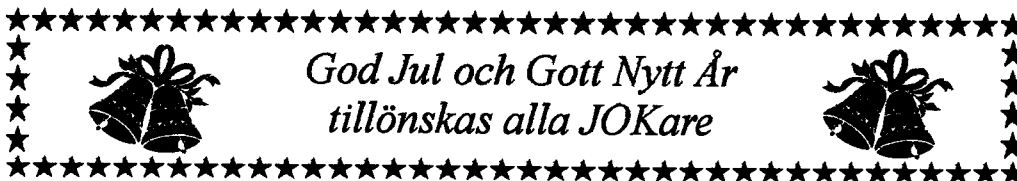
JOKs VÅRPROGRAM 2012:

Exkursioner; sidorna 19-21.

Innekvällar; sida 22.

I detta utskick ingår även JOKs **Medlemsförteckning**.

OBS! Inbetalningskort, gällande medlemsavgiften för år 2012, finns tryckt på sida 21 (= näst sista sidan) i detta JOK-blad.

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE 2012

Härmed kallas till Järvafältets Ornitologiska Klubbs årsmöte för år 2012.

Tid: 2012-02-07, kl. 19:00

Lokal: Naturskolan, Väsby gård

Efter årsmötesförhandlingar följer en kavalkad över det gångna året på Järvafältet med bilder tagna av JOKs många duktiga fotografer.

Bildsammanställare och presentatör av JOKs år 2011 är Johan Wallin.

Läs mera om programpunkten i JOKs vårpogram som redovisas i slutet av detta JOK-blad, där innekvällarna presenteras på sida 22.

MEDLEMSAVGIFTEN FÖR ÅR 2012

I detta utskick är inbetalningskortet, gällande medlemsavgiften (50 kr) för år 2012, tryckt på sida 21 (= näst sista sidan).

Vid betalning är det viktigt att Du anger ditt namn och medlemsnummer.

Ditt medlemsnummer hittar Du i medlemsförteckningen för år 2011.

Är Du ny medlem anger Du helt enkelt "NY" som medlemsnummer.

Vi hoppas naturligtvis att Du även i fortsättningen vill vara medlem i JOK och i så fall önskar vi att Du betalar in medlemsavgiften så snart som möjligt, eftersom detta avsevärt underlättar arbetet för klubbens kassör och medlemsansvariga. Dessa befrias därigenom från det trista arbetet med att skicka ut påminnelser om medlemsavgiften.

OBS!

Har Du förlorat det bifogade inbetalningskortet (sida 21), går det lika bra att betala in medlemsavgiften (50 kr) med en vanlig postanvisning eller via internet på plusgironummer 580 132-9.

PS: Missa inte att skriva Ditt namn och medlemsnummer på postanvisningen, om detta betalningssätt nyttjas.

MEDLEMSFÖRTECKNING

I detta utskick ingår JOKs medlemsförteckning 2011.

JOKs medlemsförteckning är från och med 2011 kompletterad med medlemsnummer.

Detta nummer skall anges när du betalar in medlemsavgiften.

Om du upptäcker felaktigheter, eller känner till förändringar/kompletteringar, i medlemsförteckningen bör du kontakta Clas Cronlund (583 529 27) så att denna blir så korrekt som möjligt.

ÄNNU FLER NYA MEDLEMMAR HÄLSAS VARMT VÄLKOMNA TILL JOK

Antalet medlemmar fortsätter att öka i JOK, vilket naturligtvis är utomordentligt trevligt. I början av november bestod klubben av 490 medlemmar och nu är drömgränsen 500 medlemmar definitivt inom räckhåll.

Axelsson Curth, Kista
Leijonmarck Susanne, Järfälla

Rosmark Börje, Upplands Väsby
Torpo Lars, Järfälla

INNEKVÄLLAR HÖSTEN 2011

4/10 Indien- Lina Jansson och Peter Nilsson. Antal deltagare 47 st.
1/11 Uganda- Stig Holmstedt. Antal deltagare 53 st.

NYTT INNEKVÄLLSREKORD!!

Totalt besökte 202 medlemmar JOKs innekvällar under år 2011 och detta är första gången vi nått över den magiska gränsen 200 mötesdeltagare på ett år. Med fyra innekvällar innebär det således att vi snittade med alldeles över 50 deltagare/möte.

Tidigare högsta innekvällsiffra är från år 2010 och då mötte 196 medlemmar upp vid innekvällarna. Ett stort tack till Lena Radler och Johan Wallin som både fixat duktiga föredragshållare och det för många viktiga kaffet med tilltugg åt alla rekorddeltagare.

Ett tack även till Bengt Sundberg och Rikard Dahlén som ansvarat för möteslokalen.

Och visst är det väl synnerligen lämpligt att passa på att sätta nytt mötesdeltagarekord under JOK:s 50-årsjubileumsår.

GAMMALT JOK-MATERIAL

Efter ett tips från en av våra medlemmar har vi börjat inventera vad vi har i gammalt material i form av JOK-blad, månadslistor och annat som har med föreningens verksamhet att göra.

När vi får ett bättre grepp om vad som finns kommer vi att gå vidare med att se vad vi skall göra med detta. En tanke är att centralarkivera materialet på något sätt, så att detta skall finnas kvar som historiskt arkiv.

Om du har gammalt material hemma, som du känner att du skulle kunna lämna till föreningen, kan du höra av

dig till styrelsen via vår styrelsemejl styrelsen@jokhemsida.se och berätta vad du har.

JOK FIXAR KAFFET I NATURSKOLANS KAFÉ

Även denna höst ansvarade JOKare under två söndagar för serveringen vid det populära Naturskolekaféet vid Väsby gård.

JOKarna som fixade fiket åt många mycket nöjda fikagäster var:

Karin Callmer ("lagkapten"), Ulla Björkdahl, Gunta Dambekalns, Elisabeth Eklund och Orvar Fredriksson.

För att Naturskolekaféet skall kunnat hållas öppet under söndagarna erfordras ideellt föreningsarbete av den typ som JOKs och övriga medverkande föreningars representer ställer upp med.

JOK får för sin insats vid fiket mycket bra PR. Dessutom ger försäljningen en vinst som delas mellan de föreningar (Naturskyddsföreningen och Friluftsförbundet i Sollentuna och Södra Upplandskretsen av Svenska Turistföreningen), vilka helt ideellt ansvarar för kaféverksamheten.

Under våren 2012 kommer JOK att ansvara för Naturskolans kafé söndagarna 12/2 och 4/3.

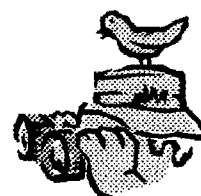

SÖNDAGSVANDRINGARNA

Under hösten ledde Bengt Sundberg som vanligt 4 st fågelvandringar på norra delen av Järvafältet.

Vandringarna lockade, trots att höstvädret ibland var mindre njutbart, ett imponerande antal deltagare ut i Järvafältets fågelrika marker.

Fågelvandringarna, som utgör ett samarbete mellan JOK och Sollentunas Naturskyddsförening, återkommer även våren 2012. Datum för dessa högtidsstunder framgår i JOKs program, sida 19 i detta JOK-blad.

NÅGRA PLUS OCH MINUS UNDER ÅR 2011

Nedan redovisas några personliga reflektioner över vad som upplevts som positivt (+) och negativt (-) på Järvafältet under det gångna året (d v s fram till mitten av november).

Detta är som sagt personliga reflektioner och du har alldeles säkert egen och kanske helt annan uppfattning om vad som upplevts som bra eller dåligt för fågellivet, JOK o s v under år 2011.

+

JOK har fyllt 50 och det är väl sällan som man firat en så aktiv och spänstig 50-åring.

20 st nya småvatten anläggs mellan norra Säbysjön och sydvästra delen av Ravalen.

I slutet av vintern 2010-11 kunde mer omfattande vass- och slyröjningsarbeten än normalt genomföras med maskin på Säby strandäng med tillhörande öar samt vid 30-meterskärret.

Äntligen konstaterades Järvafältets första lyckade häckningen av årta (Säby strandäng).

Två nya arter upptäckta i området - tjockfot och stäppvipa. För tjockfoten var detta fynd nr 48 i landet och för stäppvipan fynd nr 9.

Lyckad fiskgjusehäckning vid Säbysjön.

Tangerat rekord för antalet brunandshäckningar (12 st) i Säbysjön. Även år 2010 konstaterades 12 st brunandskullar vid Säbysjön.

Järvafältets andra gråhägerhäckning konstaterades vid Råstasjön.

Bra häckningsresultat för skrattmåskolonierna vid Säbysjön och och framför allt vid Råstasjön.

Minst 3 st hornugglehäckningar i området.

JOKs egen fågel, svarthakedoppingen, häckade i år med två par på Järvafältet, båda paren vid Hjulsta vattenpark.

Övervintrande fjällvråk vid Tallebo. Arten övervintrar inte alltför ofta på Järvafältet.

Tredje fyndet av svärta och stäpphök, samt fjärde fyndet av myrsnäppa, på Järvafältet.

Sannolikt första höstobservationerna för området av forsärla och mindre flugsnappare.

JOKs medlemsantal fortsätter att öka och det är väl, som man brukar säga, bara en tidsfråga innan vi når "drömgränsen" 500 medlemmar.

Nytt innekvällsrekord - 202 deltagare vid JOKs fyra innekvällar år 2011.

-

Det fågelintressanta ruderatområdet vid affären Plantagen har under året minskat rejält och därmed också antalet fågelobservationer i detta område.

Något nytt ersättningsområde av samma karaktär har än så länge inte hittats eller skapats på Järvafältet.

Under hösten 2011 har tyvärr hittills i princip inga vass- och slyröjningsarbeten utförts på Säby strandäng eller i 30-meterskärret.

Vi hoppas naturligtvis på att detta kan utföras innan vintern är över.

Inga flygga storlomsungar. Endast en mycket liten unge var synlig någon vecka i norra delen av Säbysjön.

Det fanns förhoppning om att övervintrande tretåig hackspett skulle stanna kvar i området och häcka, men detta har tyvärr inte kunnat konstateras.

Liksom under åren 2009 och 2010 har det inte heller i år konstaterats någon enda tornfalkshäckning på Järvafältet, vilket givetvis är trist. Antalet observationer av arten, även under häckningstid, har emellertid varit så många att man vågar tro att tornfalkar häckat någonstans på Järvafältet eller åtminstone relativt nära "vårt" område.

Ingen brun kärrhökshäckning i området vare sig i år eller under år 2010. Naturligtvis mycket sorgligt, eftersom en brunhökshäckning ofta gör sjöar som Säbysjön och Ravalen så mycket mer fågelintressanta.

Vi kan bara hoppas på att brun kärrhök återvänder som häckfågel på Järvafältet så snart som möjligt, helst redan nästa år.

Onormalt få tofsvipeungar sågs vid framför allt områdets våtmarker som Säby strandäng, 30-meterskärret, Väsby sjöäng och Bögs våtmark.

Vi tvingades åter få notera ett dåligt år för områdets nötkråkor.

Dålig höstsamling av änder i Säbysjön. För näringsfattigt eller för havsömsrikt?

VINTERNS FÅGELMATNINGAR

Under slutet av oktober/början av november körde JOK igång med klubbens fågelmatningar söder om Säbysjön, norr om Ravalen och väster om Fäboda.

Samtliga matningar är placerade nära vägar och därmed lättillgängliga för såväl skådare som övrig naturintresserad allmänhet.

Matningarna vid Säbysjön och Fäboda anordnas helt i JOKs regi.

Matningen norr om Ravalen utgör ett samarbete mellan Sollentuna kommun och JOK.

Liksom tidigare kommer JOK att med pengar ur klubbkassan främst satsa på att köpa in solrosfrön till matningarna. Vi kommer också att försöka införskaffa större talgbitar från något charkuteri.

För att de aktuella fågelmatningarna skall fungera lika bra som under tidigare vintrar, är det givetvis mycket värdefullt om matningarna stöttas med kompletterande fågelmatbidrag i form av solros- och viltfågelfrön, talgbollar, nötter, bröd, frukt, ostrester o s v.

Under vintern 2010-11 köpte JOK fågelmat, för minst 7000 kr.

Den totala kostnaden, för att hålla igång våra fågelmatningar, var i praktiken betydligt större eftersom många av klubbens medlemmar varit mycket generösa med att fylla på matningarna. Under föregående vinter erhöll JOK dessutom en hel del matningspengar från er medlemmar, vilket givetvis är mycket uppskattat.
Stort tack för detta.

Du, som kanske t o m tycker att klubbens medlemsavgift är några kronor för låg, får gärna sätta in ett litet fågelmatningsbidrag på JOKs plusgirokonto (580 132-9) i samband med att du betalar in medlemsavgiften för år 2012. Dessa extrapengar kommer att nyttjas vid våra fågelmatningar, som tyvärr tenderar till att bli allt dyrare för varje år.

Även i föregående JOK-blad, som kom ut i mitten av september, fanns en notis om "sponsring" av JOKs fågelmatningar. Denna lilla "vädjan" bidrog till att närmare 2000 kronor redan kommit in på JOKs plusgirokonto. En suveränt bra respons från er medlemmar och givetvis ett stort tack för dessa matningspengar, vilka kan medverka till att vi kan få behålla klubbens låga medlemsavgift (50 kr) ytterligare något år.

JOK har skyltat upp matningarna med SNF:s trevliga fågelplansch "Vinterfåglar". Tyvärr behåller denna plansch inte färgerna mer än 1-2 säsonger, vilket upplevs som en aning trist, eftersom nya planscher och inplastning av dessa inte är helt gratis.

Har du frågor, kommentarer eller idéer angående JOKs fågelmatningar bör du kontakta de matningsansvariga:

Tommy Carlsson, Anders Lindberg och Olle Bernard (Säbysjön).

Björn Wester och Bo Hallman (Fäboda).

Mats Weiland och Rikard Dahlén (Ravalen).

MINK-NYTT

Under vintern 2010-11 fångades inte en enda mink in i de två slagfällor, som JOK sedan många år tillbaka assisterat Järfälla kommuns viltvårdare med kontrollen av.

Hittills har undertecknad inte fått in enda rapport om att någon sett minkar vid Säbysjön under hela år 2011. Detta betyder naturligtvis inte att Säbysjön skulle vara helt befriad från mink. Dit når vi nog aldrig, inte ens om vi sätter ut hundratals minkfällor, eftersom minkar vandrar för att söka nya lokaler där de kan etablera och föröka sig.

I månadsskiftet oktober-november sattes åter de två minkfällorna ut vid 30-meterskärret och fram till mitten av november har två minkar redan fångats i dessa fällor.

BÄVER-NYTT

Även denna vinter ser det ut som att en bäver (eller flera) har bestämt sig för att försöka övervintra vid Ravalen. Hyddan, som tidigare utnyttjats för övervintring, har bättrats på och vinterföda har släpats ner i Ravalens vatten. I samband med Järfälla kommuns provfiske i Säbysjön (augusti) upptäcktes från båt något som uppfattades vara en bäverhydda på sjöns västra sida - utanför det s k Tånglötskärret.

VILDSVINS-NYTT

Än så länge har inga vildsvin etablerat sig på Järvafältet.

I Järfälla kommun finns för närvarande minst 13 st vildsvin, men dessa tycks vara tämligen stationära vid Mälaren (Görvälnområdet). I Sollentuna kommun (Järvafältet) finns för närvarande inga vildsvin.

VASS- OCH VATTENVÄXTRÖJNING VID RÅSTASJÖN

Solna kommun fortsatte under hösten med den vass- och sjöröjning som inleddes under sommaren vid Råstasjön. Det är givetvis mycket bättre att genomföra denna typ av arbeten på andra tider än under häckningstid och därför hoppas vi på att man i framtiden förlägger dessa insatser till perioden höst-vinter. Arbetet, som utfördes med en sjögående maskin, har som målsättning att bromsa igenväxningen av sjön och att samtidigt skapa klarvattnetor.

Med maskinens hjälp avlägsnades dessutom vass på vissa av sjöns strandzoner med syftet att försöka anlägga strandängar/våtmarker

I Solna kommuns arbete vid Råstasjön ingick också att röja de ytor där sjöns skrattnåskoloni brukar gilla att bosätta sig.

Under de senaste vintrarna har JOK-are avlägsnat vass för att gynna skrattnåsar och detta har säkert bidragit till att Råstasjön numera har en ca 500 par stor skrattnåskoloni.

BLÖTÄNGEN (SOLNA)

I tidningen "Mitt i Kista" presenterades i början av oktober Blötängen, belägen i Solna kommun nära Igelbäcken och mitt emellan tunnelbana/järnväg och motorväg E4.

Sedan Blötängen anlades vintern 2009 har antalet våtmarksfåglar ökat markant i området. Solna kommun planerar att underhålla våtmarken, genom att avlägsna vattenväxter, så att

inte Blötängen och den närbelägna Igelbäcken växer igen. Detta arbete kommer att genomföras både manuellt och med hjälp av maskiner.

Dessutom försöker man införskaffa kor, som skall beta av det aktuella området.

I dag nås Blötängen från Järvastaden eller från en gångbro över Järnvägen vid Överjärva gård.

PLANERADE/PÅGÅENDE NATURVÅRDSARBETEN

Säby strandäng och 30-meterskärret
JOK planerar att utföra den traditionella vassröjningen på Säby strandängs öar (11/2) samt om så erfordras komplettera vassröjningen på fastlandet.

Järfälla kommun har lovat att försöka medverka, kanske med maskinella insatser, så att det mesta av vassen kan röjas bort.

Eftersom det just nu finns rejält mycket vass som skall avlägsnas, både på öarna och på fastlandet, får vi hålla tummarna för att vintern kommer att bjuda på riktigt säkra isar.

Förhoppningsvis kan underhållsarbete utföras vid 30-meterskärret även under denna vinter.

Säby strandängs tillgänglighet förbättras
Arbetet med att underlätta så att personer, med olika typer av handikapp, kan skåda fågel vid Säby strandäng fortsätter.

De nya vilplatserna, utefter vägen ned till lokalens norra obsplats, har liksom obsplatsen utrustats med bänkar.

Ett staket som skall skydda besökare mot "nyfikna" betande djur håller på att sättas upp utefter vägen ner till den norra obsplatsen.

Säbysjöns fågeltorn

De fågelplanscher som iordningställdes för Säbysjöns fågeltorn blev tyvärr inte klara i så god tid att det kändes meningsfullt att montera upp dessa under fjolåret.

Planscherna, med fågelbilder fotograferade av JOKare, skall förhoppningsvis finnas på plats lagom till att sjöfågeln anländer till Säbysjön.

Småvatten

Arbetet med att utföra de 20 småvatten (belägna mellan norra Säbysjön och sydvästra delen av Ravalen) som beskrevs i föregående JOK-blad pågår för fullt. Arbetet verkar gå bra och bör kunna bli klart under hösten/vintern.

Väsby sjöäng

För att under somrarna kunna behålla vattnet i Väsby sjöäng på en för t ex smådoppingar och ånder acceptabel häckningsnivå finns planer (tidigare beskrivna i JOK-bladet) att komplettera sjöängen med ytterligare en reglerbar damm. Denna skall anläggas vid lokalens södra del, dvs den del som sträcker sig in i Barsellpasset. I planeringen finns även att utföra sk underhållsarbete, typ bearbetning av strandzoner.

Ravalen

I planeringen av vinterns arbeten ingår vassröjning mellan Ravalen och Bögs våtmark. Även rensning vid sjöns utlopp finns med i planeringen.

Älgkärrstippen

I planeringen finns att slyröja vid Älgkärrstippens topp. Detta för att förbättra utsikten, som delvis håller på att försvinna.

INBJUDAN TILL VASSRÖJNING DEN 11/2 2012

Även denna vinter kommer JOK att försöka avlägsna så mycket vass och sly som möjligt på Säby strandäng med tillhörande öar. Syftet med JOKs arbete är att bl a skapa allra bästa förutsättning, så att Säbysjön skall få behålla en av landets större skrattmåskolonier. Med en bibehållen skrattmåskoloni vid Säby strandäng gynnas dessutom flera andra arter av områdets sjö- och våtmarksfåglar.

Arbetet består liksom tidigare att med liar och saxar avlägsna den växtlighet som tyvärr varje sommar frodas ute på skrattmåskolonins öar. För att göra JOKs insats framgångsrik är det naturligtvis önskvärt att så många som möjligt har tid och lust att ställa upp vid detta viktiga naturvårdsarbete.

Uppslutningen vid JOKs vassröjning har hittills varit imponerande och glädjande stor och en stark förhoppning är naturligtvis att det stora intresset består.

JOKs insats kan vara avgörande för att vi skall få behålla lokalens intressanta fågelfauna.

JOK får som vanligt att låna liar från Järfälla kommun. Dessutom äger JOK fyra st liar som skall användas vid denna typ av verksamhet.

Påminnelse och information om bl a isförhållandet inför JOKs naturvårdsdag på Säby strandäng presenteras på JOKs hemsida ("Anslagstavlan"), då den "stora dagen" närmar sig.

EXTRA RÖJNINGSDAGAR VID SÄBY STRANDÄNG

I likhet med de senaste vintrarna planerar JOK att försöka genomföra några extra vassröjningsdagar vid Säby strandäng.

Dessa insatser utgör en viktig komplettering till JOKs stora vassröjningsdag (11/2), och brukar visa sig vara värdefulla för att vi skall nå ett gott resultat vid strandängen.

PS 1: Det är givetvis mycket värdefullt att du, som endast har möjlighet att medverka under en kortare del av röjningsdagen, ändå försöker hinna med och bidra med ett lite mindre arbetspass på strandängen.

Ingen av oss orkar stå och lia flera timmar i sträck, och därför krävs avbytare vid verktygen, för att vi skall klara av att nå det goda resultat som vi eftersträvar.

PS 2: JOK bjuder som vanligt på korv som vi tillsammans grillar över öppen eld.

Frågor angående vassröjningen kan ställas till Olle Bernard tel: 580 37 257, 070 340 5883.

*Väl mött på Säby strandäng
lördagen den 11/2 2012.
Arbetet startar kl 9 och
beräknas pågå fram till ca kl 13.*

Information med tider o s v för dessa "Extra vassröjningsdagar" annonseras på JOKs hemsida ("Anslagstavlan").

Information med tider o s v för dessa "Extra vassröjningsdagar" annonseras på JOKs hemsida ("Anslagstavlan").

Är du intresserad av, och önskar medverka vid dessa extra vassröjningsdagar, får du gärna kontakta Olle B; tel: 580 37 257, 070 340 5883.

JOK-doppingen,
som klisterdekal,
kan fortfarande köpas av
Karin Callmer, Olle Bernard,
Roland Jarvad och Mats Weiland.
Pris: 20 kr/st

30-METERSKÄRRET ETT SMULTRONSTÄLLE

Under slutet av sommaren kontaktades JOK-bladets redaktör av Niklas Aronsson (Göteborg), nybliven redaktör för Sveriges Ornitologiska Förenings medlemstidskrift "Vår Fågevärld". I sin nyskapade version av "Vår Fågelvärld" hade Niklas beslutat sig för att på en sida i varje nummer presentera det som han valt att kalla för ett smultronställe. Det första smultronstället som presenterades i denna serie var Pauviken på Gotland och som nummer två meddelade Niklas en något överraskad undertecknad att han tyckte 30-meterskärret skulle platsa.

Eftersom det inte plockats så särskilt många smultron vid 30-meterskärret, bara en hyfsad mängd med champinjoner, var det nog inte därför VF:s redaktör utsett lokalen till ett smultronställe. Det måste nog ha något med fåglar och fågelskådning att göra, även om inte alla skådarkar vid kärret platsar i de ornitologiska historieböckerna.

Undertecknad ombads att skriva en text om 30-meterskärret, som dock bara fick omfatta ca 30 textrader. Detta visade sig vara besvärligare än vad jag räknat med. Det begränsade radantalet ville liksom inte räckta till för att berätta om 30-meterskärrets fåglar, storlek, läge och hur kärret fått sitt unika namn. Inte heller om kärrets restaurering med dämme som reglerar vattennivån i kärret och Säbysjön, inte om närheten till Säbysjön och om fågelrestaurangen och inte heller

om den lättillgängliga mötesplats lokalen utgör för många JOKare och många andra skådare. Hur jag än försökte omforma och banta min text gick det inte att minska ner den till "bara" 30 rader. 30-meterskärret krävde liksom så betydligt mycket mer.

Till slut gav jag upp och skickade iväg mitt textförslag, vilket innehöll minst 50 textrader till VF-redaktören, med uppmaningen att han fick stryka den text, som han bedömde vara minst intressant för VF:s läsare.

VF:s redaktör arbetade om mitt textmaterial, så att detta passade i den mall som han skapat för presentation av smultronställen i VF.

I nummer 5/2011 presenterades smultronstället 30-meterskärret med en nedbantad text, som kompletterats med två st bilder visande 30-meterskärret vid högvatten och lokalens hittills allra raraste gäst stäppvipa.

Eftersom alla JOKare inte är med i SOF, och därmed inte har tillgång till tidningen "Vår Fågelvärld", redovisas texten om smultronstället 30-meterskärret i detta JOK-blad. Här väljer undertecknad att presentera den oavkortade, och därmed mer innehållsrika text som skickades till VF om smultronstället 30-meterskärret.

Text med kursiv stil fick ej plats i VF och om man jämför med artikeln i VF, ser man att delar av min förslagna text omformats/avkortats.

Det bör nämnas att samtliga förändringar i min text godkändes av undertecknad innan artikeln publicerades i VF.

30-meterskärret – större än du tror

På Järvafältet, som omfattar en stor del av västra Storstockholm, bor och arbetar flera hundra tusen människor. Trots den fortfarande pågående exploateringen av området, kan detta erbjuda välbevarad natur, som numera är reservatsskyddad.

I Järvafältets naturreservat ligger 30-meterskärret och detta i den del av Järvafältet som är beläget längst ut (ca 2 mil) från Stockholms city.

Innan Järvafältet på allvar började bebyggas, under andra hälften av 1900-talet, användes delar av fältet för militär verksamhet och då nyttjades 30-meterskärret ofta som övningsområde vid målskjutning med tyngre vapen. Varför heter det 30-meterskärret är en ständigt återkommande fråga. Namnet uppstod då militären byggde en skyddsbunker ett stycke ut i kärret.

För att genomföra detta bygge anlades en väg dit och denna väg döptes till 30-metersvägen eftersom den blev cirka 30 meter lång. Kärret kom därefter att kallas för 30-meterskärret, ett namn som framför allt vi fågelskådare fortsatt att nyttja.

30-meterskärret, som ligger i Järfälla kommun, är ungefär 300 meter brett och 700 m långt, vilket således är betydligt större än vad kärrets namn antyder.

Under 1990-talet restaurerades kärret, som hade växt igen efter att den militära verksamheten upphört. I dag tjänstgör en grupp med ca 50 st Highland-Cattlekor som naturvårdsarbetare på kärrets numera öppna ytor.

Igelbäcken, som passerar genom 30-meterskärret, utgör den närbelägna Säbysjöns utlopp.

I bäcken finns ett dämme, vars huvuduppgift är att reglera vattennivån så att bl.a. fågelfaunan gynnas vid Säbysjön och sjöns våtmarker 30-meterskärret, Säby strandäng och Finnängen.

Våren utgör den bästa perioden för 30-meterskärret som fågellokal. Den då höga vattennivån skapar stora klarvattenytor, där svanar och änder gärna väljer att rasta. Dessutom kan man sitta på första parkett och studera fiskgjusar, då dessa "plockar" upp lekande gäddor ur kärret. Lite längre in på våren, då kärrets vattennivå sänkts något, rastar många vadare här.

Under hösten är det relativt populärt att sträckskåda vid kärret, som givetvis inte kan mäta sig med mera välkända sträckskådningslokaler. Vissa dagar är dock antalet förbisträckande rovfåglar trevligt många.

Nära 30-meterskärrets parkering, som även utgör parkeringen för ett besök till Säbysjöns fågeltorn, anordnar Järfälla kommun varje år en skådfågelrestaurang. Där odlas solrosor och säd som ej skördas, utan lämnas kvar som mat åt övervintrande fåglar.

I skådarkretsar blev 30-meterskärret riksbekant i början av år 2009 och detta på att Sveriges första gulbrynade sparv gästade Järvafältets

"CLASSE" UPPTÄCKTE EN NY ART FÖR SVERIGE

Lördag förmiddag den 12/11 upplevdes som en allmänt typisk och gråtrist novemberdag vid det 30-meterskärret. Ungefär kl 12 lystes den gråa dagen plötsligt upp när vi fick ett BMS-larm om att det fanns en stationär bruntrast vid Säbyholms naturbruksgymnasium, beläget nära Låssa kyrka i Bro kommun, dvs inte så långt (bara 15 km fågelvägen) från Järvafältet. Rapportör och upptäckare var JOKs "egen" Clas "Classe" Cronlund.

"Classe" hade, vid ett besök på samma lokal helgen innan, observerat en fågel som han inte fick tillräckligt bra obs på för att kunna arta. Med skådfacit i hand, och dessutom ett mindre men tillräckligt bra foto för att känna igen denna fågel, är man övertygad om att det var bruntrasten som "Classe" redan då såg i det aktuella området.

Den rara gästen vid Säbyholms naturgymnasium förvandlade den gråa lördagen 12/11 till en dag med en så intensivt lysande aura, som bara

Ornitologiska Klubbs (JOK:s) fågelmatning, vilken är belägen i kärrets omedelbara närhet.

År 2011 har varit ett riktigt spännande år vid 30-meterskärret. I början av april rastade en grupp med 7 st mindre sångsvanar här, och lite längre fram under våren hördes både spelande dubbelbeckasiner och kornknarrar. I mitten av maj sträckte en ung stäpphök på låg höjd över kärret.

Årets höjdare vid 30-meterskärret är givetvis den stäppvipa (nionde fyndet av arten i Sverige) som rastade här den 27-28/6.

Bland rariteter som tidigare observerats vid 30-meterskärret finns amerikansk kricka, sträckande större skrikörn och större piplärka samt rastande taigasångare.

Fågelskådning utgör för många också en stor del av social gemenskap och för detta fungerar det lättillgängliga 30-meterskärret utomordentligt bra. Efter en måttligt bra fågeldag vid kärret brukar vi JOK:are ibland lite skämtsamt säga, att idag var det nog flera skådare än fåglar vid "30-meters".

Välkommen till Järvafältet för att skåda fågel och delta i gemenskapen vid bl a 30-meterskärret.

Sveriges första bruntrast kan skapa. Och dessutom upptäckt av en JOKare.

Bruntrasten visade sig vara tämligen stationär på lokalen under nästan en vecka och den valde att återkomma till samma bärträd (en rönnbärsapel med asiatiskt ursprung) för att proviantera.

Stort grattis till "Classe"!

Nu vet alla att han klarar av att upptäcka en bruntrast så nu "kräver" vi i JOK en snabbrepris, men då får bruntrasten gärna vara på Järvafältet.

